

Mentamálaráðið, Hoyvíksvegur 72, 100 Tórshavn
Mentanarnevnd Løgtingsins, Tinghúsvegur 1-3, 100 Tórshavn
Føroya Løgting, Tinghúsvegur 1-3, 100 Tórshavn

Yrkisfelag Studentaskúla og HF-lærara (YF) hevur hesar viðmerkingar til
Uppskot til løgtingslóg um gymnasialar miðnámsútbúgvingar :

Yvirskipað heldur YF, at føroysku útbúgvingarnar skulu vera á sama støði sum somu útbúgvingar í grannalondunum, og at útbúgvingarnar skulu vera soleiðis samansettar, at tað ongantíð gerst nakar trupulleiki hjá føroyska ungdóminum at sleppa inn á hægri útbúgvingar, hvørki í Føroyum ella uttanlands.

Núverandi uppskot nøktar hvørki tørvin hjá stórum ella smáum miðnámskúlum. Stórir skúlar hava í núverandi skipan møguleikar at bjóða fleiri skúlatilboð enn tey, ið verða í nýskipanini, meðan smáir skúlar hava tørv á, at fleiri valmøguleikar verða í tilboðunum, ið teir fara at bjóða út. YF heldur, at sambært uppskotinum verða møguleikarnir hjá næmingunum at velja fak eftir áhuga skerdir, og at hetta kann fara at økja **næmingafráfallið**.

Sambært uppskotinum verða **lærararáðini** tikin av, og ístaðin skal verða ”skipað eitt námsfrøðiligt ráð at ráðgeva depilsstjóranum.” Hesum mótmæla vit. Vit vilja, at skúlarnir eisini framhaldandi verða skipaðir við valdum lærararáðum, ið sjálv áseta sína starvsskipan. Alt annað er í stríð við tað demokratiska stýrislag, ið er galdandi í flestu skúlaskipanum í Vesturheimi og hevur verið eitt eyðkenni hjá skúlaskipanunum í Norðurlondum.

Lestrarvegleiðingin verður tikin av eftir lógaruppskotinum. Hetta er sera óheppið. Næmingar, sum ganga í miðnámskúlum nú, kunnu hava mangar ymiskar trupulleikar. Fjöldin av einum árgangi fer í miðnámskúla nú og harafturat hevur dagsins samansetta samfelag við sær, at mong kunnu hava tørv á at tosa við vegleiðara um síni lestrarligu, fakligu og persónligu viðurskifti. Lestrarvegleiðingin hevur verið mannað við fólki, ið neyvt kennir næmingaárgangirnar og teirra serliga tørv, og vegleiðingin hevur tí verið stöðugt meira vitjað av næmingunum. Vegleiðingin er sosiali sambindingarliðurin á skúlunum. Skipanin má tí ikki verða lögð niður.

Í sambandi við **figging av miðnámskúlunum** verður neyðugt, at politiski myndugleikin tryggjar góðskuna í útbúgvingini hjá tí einstaka næminginum, soleiðis at næmingum kring landið – á bæði smáum og stórum skúlum - verður tryggjað sama fakliga og námsfrøðiliga støði í útbúgvingini.

Fígging eftir tali av ársnæmingum (taxameturskipan) - sett í verk uttan tillagingar – fer at skapa ójavnad millum skúlar og næmingar í Føroyum.

Bókasavnskipanin hevur riggað avbera væl. Hetta tí at lærarar í einstøku skúlunum, og tað eru teir, ið kenna næmingarnar best persónliga, fakliga og námsfrøðiliga, hava arbeitt á søvnunum. Tað hevði tí verið stórt afturstig, um verandi bókasavnskipan varð lögð niður. At lærarar hava mannað bókasavnsstovnin hevur somuleiðis borið við sær, at stovnurin virkar sosialt intergrerandi fyri skúlaumhvørvið á ymsu skúlunum.

Setanarviðurskifti. Sambært uppskotinum kemur depilsstjórin at fáa fult vald á setanarviðurskiftunum í miðnámsdeplinum. Depilsstjórin skal seta í starv og loysa úr starvi øll starvsfólk á stovninum. Hetta er ikki nøktandi, tí tað tryggjar ikki partleysa viðgerð av starvsúmsóknum. Her átti serstøk setanarnevnd at verið sett. Setanarnevndin átti ikki bara at verið mannað við fólki settum av depilstjóranum.

YF er ímóti og átalar harðliga, at lærarar í føstum starvi skulu verða sagdir upp og fáa nýtt setanarskriv. Hetta er ikki neyðugt, tí seinastu árin hevur setanarmyndugleikin verið fluttur frá MMR til rektararnar. Hetta uttan at nakar lærari varð loystur úr starvi av teirri grund.

YF dugir ikki at síggja nakra orsök, at næmingar skulu ikki kunna skriva **breytaverkætlanir** í føroyskum og søgu. Hetta eru fak, ið nógvir næmingar hava skrivað ritgerðir í. Annars er rættiliga ógreitt, hvussu verður at skriva breytaverkætlanina. Eftir uppskotinum tykist ongin tíð at verða sett av í skipanini til hetta arbeiðið. Har aftur at heldur YF, at tað ikki eiga at verða skrivaðar færri enn tríggjar verkætlanir í trý ár ella ein um árið.

Rættur til fakliga **eftirútbúgving** átti at verið skrivaður í lógina. Undirvísing í nýmótans skúlaskipan krevur, at lærarunum støðugt verður høvi at førleikamenna seg fakliga. Hetta gevur íblástur og eggjar lærarunum at fara undir nýggjar avbjóðingar saman við næmingunum.

Royndir hava víst, at undirvísing við eini 18 næmingum í hvørjum flokki gevur besta námsfrøðiliga umhvørvið og fakliga besta úrslitið. YF heitir tí staðiliga á skúlamyndugleikan, at **24 verður mest loyvda næmingatal í flokkunum** í teirri komandi miðnámsskúlaskipanini.

Hevur Mentanarnevnd Løgtingsins/MMR spurningar til hesar viðmerkingar, eru tit vælkomin at seta tykkum í samband við felagið.

Vinarliga
Yrkisfelag Studentaskúla- og HF-lærara
Kári Jespersen formaður